

πρὸς ὕφανσιν διασίδι τοῦ ἀργαλειοῦ Μακεδ. (Χαλκιδ.)
Συνών. *τυλίχτρα*.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γουρούνας* ὡς ἐπών. Στερελλ. (Ἀστακ. Σπάρτ.) καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γουρούνα Κεφαλλ.* *Γ'ρούνα Θάσ.* καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γουρούνα Ἡπ.* (Φιλιάτ.) *Γουρούνια* ἢ, Στερελλ. (Δεσφ.)

γουρουνάγκαθο τό, ἐνιαχ. γουρ'νάγκαθο Πελοπν. (Λεχαίν.) *γουρ'νάγαθον* Μακεδ. (Ἀσσηρ.)

Ἐκ τῶν οὗσ. *γουρούνι* καὶ ἀγκάθι.

1) Τὸ φυτὸν Ὑποχοίρις ἢ μελανοφλοιοειδής (Hypochoeris scorsonera) τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae) ἐνθ' ἄν. 2) *Γουρουνάκι* 10γ, ἐνθα καὶ συνών., Πελοπν. (Λεχαίν.)

γουρουνάδα ἢ, ἐνιαχ. γουρ'νάδα Θεσσ. (Καρδίτς.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρούνα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδα.

Ἡ μικρὴ γουρούνα ἐνθ' ἄν. : *Νά ψήσῃ τὴ γουρ'νάδα ἀπ' εἴχῃ τοιμασμένῃ* Θεσσ. (Καρδίτς.) *Ἐβαλὶ τὴ γουρ'νάδα νά ψ'θῇ αὐτόθι.* Συνών. *γουρονοπούλα*, *μπουζοπούλα*.

γουρουνάδελα ἢ, ἐνιαχ. γουρ'ναδέλα Λήμν.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρούνδα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έλα.

Τὸ θαλάσσιον ὄστρεον Κόγχη τῆς Ἀφροδίτης (Concha venerea) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀφροδιτιδῶν (Veneridae), τὸ ὁποῖον ὄστρεον ἀναρτοῦν εἰς τὸν λαϊκὸν τῶν παιδιῶν ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς βασκανίας, ἢ χοιρίνη τῶν Ἀρχαίων, ἐνθ' ἄν. Συνών. *βασκαντήρα* 2, *γουρούνα* 5, *γουρουνάκι* 4, *γουρουνάκίδα*, *γουρουνίτσα* 3, *κλάστρα*, *μαρίτσα*, *ματοπιάστρα*, *σβυρνιά*, *τζερμπουτζίκι*.

γουρουνάδι τό, ἐνιαχ. γουρ'νάδ' Ἰμβρ. *g'ρουνάιν* Χίος (Ὀλυμπ. Πυργ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρούνι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άδι, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Ν. Ἀνδριώτ., Ἀθηνᾶ 42 (1930), 182.

1) Χοιρίδιον, χοῖρος γαλαθηνός, τὸ νεογνὸν τοῦ χοίρου Χίος (Ὀλυμπ. Πυργ.) : Παροιμ. *Γ'ρούνα ἦτο g'ρουνάιν ἦκαμε* (ἐπὶ τῶν παιδῶν τῶν ὁμοιαζόντων κατὰ τὸ ἐπίμειπτον ἦθος πρὸς τὴν μητέρα των) Ὀλυμπ. 2) Ὁσμὴ χοίρου Ἰμβρ. κ. ἄ. Συνών. *γουρουνίλα*.

γουρουνάιος ὁ, ἐνιαχ. γουρ'νάιος Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρούνα* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -αῖος.

Ὁ φυλάττων τὴν *γουρούνα* εἰς τὴν ὁμώνυμον παιδιὰν *γουρούνα* 10, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.

γουρουνάκι τό, ἐνιαχ. γουρ'νακί Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρουνάκι* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Τὸ ἐνδημικὸν ἐντομοφάγον καὶ σκωληκοφάγον πτηνὸν Λειμώνιος ὁ φαϊόλαιμος (Saxicola ruberta) τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae) ἐνθ' ἄν. Συνών. *γουρούνα* 4, *γουρουνάκακος*, *γουρουνάκος*, *γουρουνόβοςκάκι*, *γουρουνόβοςκός* 2.

γουρουνάκος ὁ, ἐνιαχ. γουρ'νακάκος Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γουρουνάκι*.

Γουρουνάκι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών. *Νιὰ βιτσιὰ σαράντα κολοσοῦσες κ' ἓνα γουρ'νακάκο* (ἐπὶ μεγαλαυχούντων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιτυγχανόντων πολλὰ διὰ μικρᾶς προσπαθείας) Πελοπν. (Χατζ.) Συνών. παροιμ. *Μ' ἔνα σβάρο δυὸ τρυγόνια*.

γουρουνάκι τό, κοιν. γουρουνάτσι Μέγαρ. Πάρ. Σκυρ.) γουρ'νάκι Ἡπ. (Μαργαρ.) Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Κλειτορ. Μεσσην. Χατζ.) *γ'ρουνάκι* Πελοπν. (Μάν.) *γουρ'νάτσι* Ἀνδρ. Ἀστυπ. Εὐβ. (Κουρ. Ὀρ.) Σῦρ. *γουρ'νάξ* Ἀλόνν. Ἡπ. (Ἀγνκντ. Μελισσ.) Θεσσ. (Βόλ. Τρίκερ.) Προπ. (Πέραμ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Λεβάδ. Περίστ. Σιβ. Σπάρτ.) Σῦρ. *γ'ρουνάξ* Ἡπ. (Ζαγόρ. Πλάκ.) Θεσσ. (Βαθύρρ. Βαμβακ. Μεσοχώρ. Μυρόφυλλ.) Θράκ. (Τσακίλ.) *γ'ρ'νάτσ* Πάρ. (Λεῦκ.) *βουρουνάτσι* Κάρπ. Κάσ. *ουρουνάτσι* Κάσ. *ουρ'νάκι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Τὸ Βυζαντ. *γουρουνάκι*.

1) Χοιρίδιον, χοῖρος γαλαθηνός, τὸ νεογνὸν τοῦ χοίρου κοιν. : *Ἐναι μικρὸ τὸ γουρ'νάκι τοῦτο* ὁδὸ Πελοπν. (Γαργαλ.) *Ἐναι μικρὸ τὸ γουρουνάκι ἀκόμα καὶ δὲ γάνει γιὰ σφάξιμο* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) *Οἱ γουρουνάδες τὰ μικρὰ γουρουνάκια τὰ ἔχουν ἔς τὸ σακί* Πελοπν. (Κλειτορ.) *Νά πὰ μαζώξωμε μερδικὰ βελάνια πὸ τ' ἄορι, νά τρώ' ἢ σκρόφα καὶ τὰ γουρ'νάκια* Κρήτ. (Ἀγίος Γεώργ.) *Τὸ νεθρέψαμε τὸ ουρουνάτσι* Κάσ. *Θὰ σ' ἀπαδέξῃ μιὰ σκύλλα καὶ θὰ βυζάνῃ ουρ'νάκια* (ἐκ παραμυθ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *Προυχτὲς ἔβαλα τοῦ γ'ρουνάξ' κι λουτσίσ'κι κατ' ἀπ' τ' βρούσ'* (λουτσίσ'κι = ἐκυλίσθη εἰς τὸν βοῦρκον) Στερελλ. (Περίστ.) *Τοῦ γ'ρουνάξ' τό χουμι γιὰ τὰ Χριστούγινα* Θεσσ. (Βαμβακ.) *Νά τὰ δώσης τοῦ γουρ'νακιοῦ* Σῦρ. || Φρ. *Τὰ βλέπης βουρουνάτσια, κλότσα τα* (πρὸς τοὺς ἀναιδεῖς ἀπαιτεῖται αὐστηρότης) Κάρπ. || Παροιμ.

Ἡ γριὰ δὲν εἶχε δαίμονα, πῆρ' ἓνα γουρουνάκι (ἐπὶ τῶν δι' ἀβεβαίαν ἢ ἀμφίβολον ὠφέλειαν ἀναδεχομένων ἀνιαρὰς φροντίδας καὶ ἐνοχλήσεις) Ἀθῆν. Πελοπν. (Μεσσην.) κ. ἄ. *Τὸ γουρουνάκι καὶ τὸ παιδάκι κατὰ ποῦ τὸ μάθης* (τὸ ἦθος μορφοῦται ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας) Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Συνών. παροιμ. *Τὸ σκυλλάκι σου καὶ τὸ παιδάκι σου ὅπως τὸ μάθης.* *Τὸ πᾶσα γουρουνάκι γιὰ τὸ βορβό του σκάφτει* (ἐκαστος δι' ἑαυτὸν φροντίζει) Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἀς χαρῇ τὸ γουρουνάκι | κι ἄς κοπῇ τὸ ποδαράκι (ἐπὶ τῶν διὰ πρόσκαιρον ἡδονὴν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν βλάβην ἐργαζομένων) | Βενιζέλ., Παροιμ.², σ. 35, 461. || Αἰνιγμ.

Ἐχω ἓνα γουρουνάκι | κι ἀπὸ τὸ γόλο τὸ δένω (ἢ βελόνα) Κύθηρ. || Ἀσμ.

Γὼ γουρ'νάκια φύλαγα | καὶ τὰ φύλαγα καλὰ

Στερελλ. (Σιβ.) Συνών. *γουρουνάδι* 1, *γουρουνέλι*, *γουρούνι* 1, *γουρουνόπικο*, *γουρουνόπουλάκι*, *γουρουνόπουλο*, *γουρουνούδι*, *γουρουνούλι*, *γρουλλί*, *κουσκούνι*, *λαχτένι*, *λαχτέντο*, *μουχτερό*, *μπουζάκι*, *μπουζόπουλο*. β) Τὸ ἄρρεν χοιρίδιον Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : *Ἐέννησεν ἡ σκρόφα μας κ' ἦκαμεν τρία σκροφαράκια καὶ δύο ουρ'νάκια* (τρία θηλυκὰ καὶ δύο ἀρσενικὰ). *Θὰ σ' ἀπαδέξῃ μιὰ σκύλλα καὶ θὰ βυζάνῃ ουρ'νάκια καὶ μιὰ*

σκόφα και θα θά βυζάνη σκυλλάκια (ἐκ παραμυθ.) 2) Τὸ ζῷον Γλομερὶς τῆς οἰκογ. τῶν Μυριαπόδων (Myllapedi) Θεσσ. (Βαθύρρ.): Γυρίξ' μι μιὰ πέτρα, κι ἂν βροῖσκουμι βουρδουτσέλια, δὲν ἔχ' μ' χαῖρια, ἢ ἂν βροῖσκουμι γ' ρουνάκια, θὰ γίνουν τὰ γ' ρούνια, ἢ μερμήγια, θὰ γίνουν τὰ γ' δουπρόβατα (βουρδουτσέλια = σκαραβαῖοι, χαῖρι = προκοπή). Συνών. γουρούνι 4, γουρουνίδα 1, γουρουνίτσα 2, γουρουνόμπαρο, γουτζέλι, προβατῖνα. 3) Ὁ λειμαξ, ὁ γυμνοσαλίγκαρος Εὐβ. (Κουρ.): Πέκανε τὰ γουρ'νάτσα τσαῖ μου ξεπατώσανε τὰ λάχανα (ἐπεσαν οἱ λειμακες καὶ μου κατέφαγαν τὰ λάχανα). Συνών. βεῖλε 2, γαιδοῦρο σκλημέος, γκόλιαβος Α4, γυμνοκοχλῖος, γυμνοσαλίγκαρος, λουμάκα, σαλιάρης, σκλημιός, σομιαλός. 4) Τὸ θαλάσσιον ὄστρεον Κόγχη τῆς Ἀφροδίτης (Concha venerea) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀφροδιτιδῶν (Veneridae), τὸ ὁποῖον ὄστρεον ἀναρτοῦν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν παιδίων ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς βασκανίας, ἢ χοιρίνη τῶν Ἀρχαίων, Ἀντίπαξ. Ζάκ. Ἰων. (Κρήν.) Θεσσ. (Βόλ. Τρίκερ.) Παξ. Σκυρ.—Μ. Στεφανίδ., Ὁρολογ. δημῶδ., 19.: Τὰ γουρ'νάκια τὰ βάζουμ' γιὰ τοῦ μάτ' Τρίκερ. Συνών. βασκαντήρα 2, γουρούνα 5, γουρουνάδελα, γουρουνάκίδα, γουρουνίτσα 3, κλάστρα, μαρίτσα, ματοπιάστρα, σβυρνιά, τζεμπουτζίκι. β) Πήλινα μικρὰ ὁμοιώματα χοιρίνης τὰ ὁποῖα τίθενται ἐπὶ τοῦ σώματος ἢ τοῦ μετώπου τῶν φορηγῶν ζῶων ὡς προφυλακτικὰ κατὰ τῆς βασκανίας Ἰων. (Κρήν.) 5) Εἶδος μικροῦ χερσαίου κοχλίου ἔχοντος τὸ σχῆμα βόμβυκος Πελοπν. (Γαργαλ.) Πάρ. Συνών. κοττοῦλα. 6) Ὁ ἰχθὺς Ὁξύνωτος ἢ κεντρίνη (Oxynotus centrina) τῆς οἰκογ. τῶν Ὁξύνωτιδῶν (Oxynotidae) Πελοπν. (Λακων.) Συνών. ἀχινόγαττος, γουρούνι 5, γουρουνόψαρο, κεντρούνι. 7) Ἡ χοιράδωσις. τῶν ἀδένων τοῦ λαιμοῦ Κρήτ. (Νεάπ. κ. ἀ.) Συνών. γουρούνι 6, χελώνι. 8) Τὸ ὀπίσθιον σαρκῶδες τμήμα τῆς κνήμης Εὐβ. (Κουρ. Ὁρ.): Μ' ἦρε ἢ πέτρα 'ς τὸ γουρ'νάτσι τσαῖ με ἄφησε ξερὴ Ὁρ. Συνών. γουρούνι 7. 9) Εἶδος τριχωτοῦ ἐκφύματος τοῦ δέρματος, τὸ ὁποῖον πιστεύεται ὅτι ἐμφανίζεται ἐπὶ τοῦ μήπω γεννηθέντος παιδός, ἐὰν ἡ μήτηρ, ἐνῶ εἶναι ἔγκυος, ξυσθῇ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέρους τοῦ σώματος καὶ συγχρόνως ἢ ζητήσῃ ἢ ἐπιθυμήσῃ νὰ φάγῃ κἄτι, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Τότε τὸ ζητηθὲν πρᾶγμα ἀποτυπῶνται ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου Ζάκ. Συνών. ζήτημα, θυμητικὸ, μπάλωμα. 10) Λεπιδόπτερον ἔντομον τοῦ ὁποῖου ἡ παρουσία θεωρεῖται ὡς προαγγέλλουσα τὴν ἔλευσιν ἐπισκέπτου Θράκ. (Τσακίλ.): Ἐγὼ τὸ εἶπα, ἦρτ' τὸ γ' ρουνάξ', θὰ φέρ' μισαφίρ'. Συνών. καντηλοσβεστής, συχαριτζῖνα, συχαριάρης. 11) Τὰ φυλλάκανθα ποώδη φυτὰ τῆς οἰκογ. τῶν Συνθέτων (Compositae): α) Τὸ φυτὸν Καρλινία ἢ ἀκανθωτὴ (Carlina spinosa) Ἡπ. (Μαργαλ.) Θράκ. (Διδυμότ.) Ἰθάκ. Λευκ. Πελοπν. (Κλειτορ. Μάν. Μανιάκ Χατζ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Σιβ.) β) Τὸ φυτὸν Κίρσιον τὸ κρητικὸν (Cirsium creticum) Ἡπ. (Πλάκ.) Πελοπν. (Βερεστ. Κοντογόν. Μανιάκ Μαργέλ. Χατζ.): Μᾶς πινίξαν τὸ χωράφι τὰ γουρ'νάκια καὶ μεθαύριο τὴν Ἀνοιξὴ δὲ θὰ μπορῇ 'κεῖ μέσα νὰ περάσῃ φίδι Βερεστ. Συνών. γαιδοῦράγκαθο. γουμαράγκαθο. γ) Τὸ φυτὸν Ἑλμινθία ἢ ἔχινουσιδῆς (Helminthia echinoides) Ἡπ. (Ἀγναντ. Μελισσ.) Κρήτ. (Σέλιν.) Λευκ. Πελοπν. (Γεράκ. Κλειτορ. Κοπαν. Μάν. Μεσσην. Παιδεμέν. Τριφυλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Σιβ. Σπάρτ.): Τὰ γουρουνά-

κια τὰ τρώμε μαζί με ἄλλα λάχανα Παιδεμέν. 'Σ τ' βίττα βάνουμ' λάπατα, παπαρούνα, τ' λαγοῦ τ' ἀφτιά, γουρ'νάκια Σπάρτ. Συνών. ἀγριοζοχός, μπαμπακιά, χοιροβότανο, χοιρολαίμι. δ) Τὸ φυτὸν Πικρίς ἢ ἀκανθώδης (Picris spinosa) Ζάκ. (Κερ.) Ἰθάκ. Πελοπν. (Γαργαλ. Τριφυλ.) Συνών. χοιροβότανο. ε) Τὸ φυτὸν Ἀρκεῖον τὸ μεῖζον (Lappa majus) Θράκ. (Διδυμότ.) 12) Παιδιὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐντὸς λάκκου τίθενται οἱ ἀκανθώδεις καρποὶ τῆς πόας Καρλινίας μεγέθους καρύου, παριστάνοντες χοιρίδια· τούτους φυλάττει διὰ ξύλου εἰς τῶν παικτῶν, παριστάνων τὸν χοιροβοσκόν, καὶ ἐμποδίζει τοὺς συμπαίκτας του, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν διὰ ράβδου νὰ ἐξάγουν ἐκ τοῦ λάκκου τοὺς ἀκανθώδεις καρποὺς Θράκ. (Διδυμότ.) Συνών. γουρούνα 9.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γουρ'νάξ' Ἡπ. Μακεδ. (Βέντσ.)

γουρουνάκίδα ἢ, ἐνιαχ. γουρ'νακίδα Ἀθῆν.—Μ. Στεφανίδ., Ὁρολογ. δημῶδ., 19.

Ἐκ τοῦ ὑποκορ. γουρουνάκι διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίδα.

Τὸ θαλάσσιον ὄστρεον Κόγχη τῆς Ἀφροδίτης (Concha venerea) τῆς οἰκογ. τῶν Ἀφροδιτιδῶν (Veneridae), τὸ ὁποῖον ὄστρεον ἀναρτοῦν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν παιδίων ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς βασκανίας, ἢ χοιρίνη τῶν Ἀρχαίων, ἐνθ' ἂν. Συνών. βλ. εἰς λ. γουρουνάκι 4.

γουρουνάκος ὁ, Πελοπν. (Κοντογόν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γουρούνι.

Τὸ ἐνδημικὸν ἔντομοφάγον καὶ σκωληκοφάγον πτηνὸν Λειμώνιος ὁ φαϊόλαιμος (Saxicola rubra) τῆς οἰκογ. τῶν Κοσσυφιδῶν (Turdidae). Συνών. βλ. εἰς λ. γουρουνάκι.

γουρουνάλατο τό, ἐνιαχ. γουρ'νάλατο Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γουρούνι καὶ ἀλάτι.

Τὸ χονδρὸν ἄλας, τό χρησιμοποιούμενον πρὸς ἀλατισμὸν τοῦ χοιρείου κρέατος ἐνθ' ἂν. Συνών. ἀλάτι τῆς ἀλυκῆς, χοντράλατο, ἀντίθ. ἀφράλα, ἀφράλατο.

γουρουνάλειμμα τό, ἐνιαχ. γουρ'νάλειμμα Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βερεστ. Γαργαλ. Δίβρ. Ἡλ. Λάλ. Λάμπ. Μαργέλ. Ὀλυμπ. Παιδεμέν. Τριφυλ. Πυλ. κ. ἀ.)

1) Τὸ χοίρειον λίπος ἐνθ' ἂν.: Γιόμισα με 'κεῖν' τὸ γουρ'νάλειμμα οὐλα τ' ἀγγεῖά μου καὶ δὲν ἔχω ποῦ νὰ βάλω τὸ λάδι Πελοπν. (Βερεστ.) Τὸ γουρ'νάλειμμα τὸ καίνε 'ς τὸ λυχνάρι καὶ φωτίζει Πελοπν. (Ὀλυμπ.) || Ἀσμ.

Σὲ κλαῖν' τὰ γουρ'ναλείμματα κ' οἱ γουρ'νοτσιγαρίδες (ἐκ μοιρολογ.) Πελοπν. (Βερεστ. Πυλ.) Συνών. ἄλειμμα 3 β, ἀλοϊφή 1, γλίνα 4, γουρουνάλοϊφή, γουρουνόγλινα, γουρουνόλαδο, γουρουνόλιγδα, γουρουνόλιπα, γουρουνόλιπο, γουρουνόξυγγο, λίγδα, λίπα. 2) Ἐπὶ ἀνθρώπων, ὁ ἀγροῖκος Πελοπν. (Ἀνδρίτσ.): Γουρ'νάλειμμα! (ἀγροῖκε!). Συνών. εἰς λ. γουρουνά νρωπος 2.

γουρουνάλευρο τό, ἐνιαχ. γουρ'νάλευρο Πελοπν. (Βάλτ. Βούρβουρ. Γαργαλ. Δίβρ. κ. ἀ.) γουρ'νάλιβρου Εὐβ. (Στρόπον.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Μαυρέλ. Ὁξύν. Φωτειν. κ. ἀ.) Μακεδ. (Βόιον Κοζ.)

